

“Европейски финансови инструменти в Програмен период 2014-2020 за инвестиции в иновации и технологично развитие“ в Хоризонт 2020. ДЯЛОВО И РИСКОВО ФИНАНСИРАНЕ ЗА МСП

Презентация на ЙОСИФ АВРАМОВ, Доктор по икономика
СЪПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЪВЕТА ПО ИНОВАЦИИ И ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ ПРИ БТПП, ЧЛЕН
НА УС НА БТПП за организирания от

СЪВЕТА ПО ИНОВАЦИИ И ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕЕН ПРИ БТПП

ИНФОРМАЦИОНЕН ДЕН на тема:

**ХОРИЗОНТ 2020 – ПРОГРАМА НА ЕС ЗА НАУКА,
ИЗСЛЕДВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ**

**София, БТПП, УЛ.“ИСКЪР“ № 9; ЗАЛА А;
04.04.2014 г., 10.00 ч.**

ПРИОРИТЕТ 1.ЗА НАУКА И ЗА ИЗСЛЕДВАНИЯ (в млн.€),

- 1.Европейски научноизследователски съвет *Гранични изследвания на най-добри индивидуални екипи*-13 268 млн.€
- 2.Бъдещи и нововъзникващи технологии. *Съвместни научни изследвания за отваряне на нови иновационни области* - 3 100 млн.€
- 3.Действия по инициативата „Мария Кюри“. *Възможности за обучение и професионално израстване* - 5 572 млн.€
- 4.Европейски научноизследователски инфраструктури (включително електронни) *чрез осигуряване на достъп до съоръжения на световно равнище* - 2 478 млн.€

ПРИОРИТЕТ 2 „Индустрия и МСП“. Предложеното в тези сектори финансиране за периода 2014-2020 г. е (в млн.€):

1. Ще се финансират приоритетно МСП в т.ч. базовите и промишлените технологии (*ИКТ, нанотехнологии, материали, биотехнологии, производство, космически технологии*) – 13, 781 млрд.€
2. Достъп до рисково финансиране чрез *привличане на частно финансиране и рисков капитал в сферата на научните изследвания и иновациите* – 3, 538 млрд.€
3. Иновации в МСП чрез *стимулиране на всички форми на иновации във всички видове МСП, за което са отделени 619 млн.€*
4. Ще останат досегашните Еврика и Евросрарс, за които – 1,2 млрд.евро
5. Много съществен нов момент в Хоризонт 2020, че за разлика от Седма рамкова програма, едно българско предприятие, в т.ч. и МСП, ще е възможно да кандидатства самостоятелно, без да се налага да търси чуждестранни партньори, както бе досега и това бе доста трудно. При желание от страна на ръководството на МСП, то може да участва и като част от колектив с университети, научни институти или заедно с други МСП от България или от други страни от ЕС.

ПО ОТДЕЛНИ ОТРАСЛИ В ИКОНОМИКАТА

на страните от ЕС е предложено финансиране (в млн. € в период 2014-2020 г.) по

ПРИОРИТЕТ № 3, който се наименова: Обществени предизвикателства са, както следва:

- Здравеопазване, демографски промени и благосъстояние - 8 033 млн.€
- Продоволствена сигурност, устойчиво земеделие и биоикономика - 4 152 млн.€
- Сигурна, чиста и ефективна енергия* - 5 782 млн.€
- Интелигентен, екологосъобразен и интегриран транспорт - 6 802 млн.€
- Действия във връзка с климата, ресурсна ефективност и суровини - 3 160 млн.€
- Приобщаващи, иновационни и сигурни общества - 3 819 млн.€

ЕК отчита, че политическите цели на ЕС (климат, околна среда, енергия, транспорт и т.н.) не могат да бъдат постигнати без иновации. До пробивни решения се стига благодарение на мултидисциплинарно сътрудничество, вкл. в областта на социалните и хуманитарните науки

- * Допълнително 1 788 млн. € са предназначени за финансиране на ядрената безопасност и сигурност от дейности по Договора за ЕОАЕ. Без ITER.

Трите приоритета ще бъдат подкрепени от EIT и JRC със следните суми (в млн €)

- **Европейския институт за иновации и технологии (EIT)** Чрез неговата дейност се постига комбиниране на научните изследвания, иновациите и обучението в общности за знания и иновации 1 360 млн.€ + 1 440* млн.€ или общо 2 800 * млн.€. Вторият транш се предоставя след преглед на дейността.

Предстои EIT да създаде рисков фонд за иновативни проекти, който ще е в СОФИЯ?!?

- **Съвместен изследователски център (JRC)** Чрез неговата дейност се осигурява стабилна, обоснована база за политиките на ЕС - 1 962 “От идеята до производството”: **единен набор от правила** за цялата иновационна верига.

- 1. Налице е нов баланс между **доверие и контрол между бенефициент и ЕК**
- **2. ЕДИНЕН ПРОЦЕНТ НА ФИНАНСИРАНЕ:** един проект – един процент.
- **3. ОПРОСТЕНИ ПРАВИЛА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНИТЕ СРЕДСТВА и т.ч.:** по-голямо възприемане на счетоводните практики на участниците за преки разходи, фиксирана стойност за непреки разходи, отпадане на отчетите за присъствие на персонала на пълно работно време по даден проект, възможност за отпускане на безвъзмездни средства въз основа на крайното изпълнение.
- 4. Значително **опростяване** съгласно Финансовия регламент на Хоризонт 2020
- **5. Успешните кандидати ще могат да започнат да работят по-бързо в т.ч.:** намаление на времето до грант с 100 дни (до края на 2013 г. то бе средно 350 дни по действащата в Период 2007-2013 7- ма рамкова програма на ЕС)

ПРЕДИМСТВА ЗА БЕНЕФИЦИЕНТИТЕ ПО ПРОГРАМА ХОРИЗОНТ 2020

- **Някои преимущества** за кандидатстване на бенефициенти по Хоризонт 2020 са:
- 1. За **МСП** – *специални проекти за МСП, насочени към обществените предизвикателства и базовите технологии*
- 2. За всички **региони** – *специална подкрепа за опознаване на политиката, побратимяване, работа в мрежа, в допълнение към структурните фондове*
- 3. За **международни партньори** – *широк достъп до „Хоризонт 2020“, стратегически инициативи в случай на взаимна полза*
- 4. За **всички форми на иновации** – *социални иновации, услуги, пилотни проекти, стимулиране на търсенето чрез обществени поръчки, стандартно внедряване*

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РИСКОВО ФИНАНСИРАНЕ ПО COSME и Хоризонт 2020

- Цел до 2020 г. – 3 % от бюджета на ЕС следва да е за иновации, като част от тях трябва задължително да се инвестират и от представителите на бизнеса
- Първи стълб – 13,781 млрд €. Тези средства са предназначени за МСП от индустрията с основни приоритети развитие на: нанотехнологии и наноматериали, космос, биотехнологии и микроелектроника. Чрез този ресурс ще се осъществява и взаимодействието на: бизнес - наука
- Втори стълб. Общата сума за тази цел – 3,538 млрд €. Тези средства са предназначени за осигуряване на достъп до рисковото финансиране
- LEIT – близо 6 млрд € са предназначени за иновационни дейности на различни нива на рискови дейности в т.ч. и за една от тях - т.нар. долината на смъртта. Сумите за рисковото финансиране са от: Хоризонт 2020 + COSME. Предстои подписване на договор за управлението на този финансов ресурс с ЕИФ и ЕИБ.

МСП се финансират в следните фази:

- 1.Предпроектно проучване – за т.нар. осъществяемост
- 2.Научно-изследователска и развойна дейност + демонстрация на прототипа
- 3.Изработката на продукта не се финансира и е за сметка на бенефициента
- Възможно е да кандидатства едно предприятие, но продукцията му да има въздействие в други страни, т.е. да има износ или трансфер на технологии в други страни
- Първа фаза - Финансира се предпроектното проучване, което следва да е с продължителност от 6 месеца – 50 000 €
- Втора фаза – 500 хил.€ - 2,5 млн.€ ; 70 % финансиране от Хоризонт 2020 и 30 % съфинансиране, като следва да се изработи прототип за срок между 12 и 24 месеца

ТЪРСЕНЕ НА ПАРТНЬОРИ ОТ МСП и НАУЧНИ ОРГАНИЗАЦИИ И УНИВЕРСИТЕТИ ЧРЕЗ ПЛАТФОРМА Vision 2020

Това ще се осъществи и с помощта на специално разработен нов инструмент. Той позволява също и търсенето на партньори с цел кандидатстване по програмата "Хоризонт 2020".

- В платформата Vision 2020 могат да се включат български фирми или изследователски организации, които желаят да бъдат партньори в проекти, или такива, които сами разработват проектни предложения и търсят партньори.
- "Vision2020" е глобална платформа, която позволява изследователските организации и компании да участват ефективно в "Хоризонт 2020". Платформата обединява водещи участници по "Хоризонт 2020" от университети, изследователски организации, малки и средни предприятия, и корпорации, с цел добавянето на стойност и осигуряване на устойчиво финансиране.

За включването на МСП във "Vision2020" е налице незначителна регистрационна такса!

ДРУГИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА МСП С УЧАСТИЕТО НА EIF, EIB, COSME:

- Налице са и други възможности за финансиране на МСП, като:
 1. Ес Е Ми инициатива (**SME инициатив**). Тя ще има сходен характер като инициативата Джеръми. За осъществяването ѝ се дава мандат на EIF. Тя представлява нов гаранционен продукт за кредити.
 2. EIF и EIB ще участват във финансирането на МСП по този ред със:
 - а) Собствени средства (чрез гаранции и преки инвестиции)
 - б) Експертиза по структуриране на сделката, изпълнение, прилагане и мониторинг в целия ЕС
- Пример:
- Джереми ресурс от 100 млн. евро би се финансирал 85 млн. евро от ESIF (ERDF както е в момента) и 15 млн. евро от националния бюджет. Ако се използва за Джереми гаранции, с този ресурс ще се създаде портфейл с 5 пъти ливъридж, т.е. 500 млн евро (5 пъти ливъридж на структурните фондове и 5 пъти ливъридж на националното съфинансиране). Ливъридж ефекта се получава от тавана за загуби в портфейла (в момента 25%). Ако този таван се вдигне по-високо, защитата от загуби се увеличава, но ливъриджа намалява.

ПРИМЕР-продължение

- **SME Initiative** – ако държавата реши да финансира с 85 млн. евро от ESIF новата инициатива, няма да ко-финансира с още 15 млн. евро. Същевременно към SME Initiative ресурса за България ще се добави ресурс от COSME и Horizon 2020, както и собствен ресурс на ЕИФ. Така общия ресурс за инициативата може да надхвърли 100 млн. евро и да се създаде поне 500 млн. евро кредитен портфейл. В зависимост от това колко голяма част от риска се покрива след First Loss Piece, портфейла може и да по-голям от 500 млн. евро – примерно 850 млн. евро. В такъв случай ливъриджа става 10 пъти (на 85 млн. евро финансиране от ESIF, тъй като няма национално съфинансиране).
- По Джереми, ако ливъриджа се покачи над 5 пъти, тавана на гаранционно покритие намалява. Тук, при **SME Initiative** едновременно и ливъриджа расте и гаранционното покритие расте.
- Необходимо да се имат предвид следните предимства от прилагането на **ливъриджа**:
- - България спестява 15 млн. евро национално кофинансиране, които може да използва за други политики;
- - може да ползва описаните по-горе преференции не само с ресурс за подкрепа на МСП по оперативната програма за бизнеса „Конкурентоспособност и иновации“, но и примерно за подкрепа на селско-стопанските производители по ПРСР, както и по други Оперативни програми;
- - банките получават покритие с гаранция на 80% от всяка загуба в портфейла без таван – съответно срещу ангажимент за още по-големи финансови ползи за МСП – още по-ниски обезпечения и по-ниски лихви (отколкото сега по ДЖЕРЕМИ гаранциите);
- - на банките ще се вмени ангажимент да кредитират по-рискови и по-иновативни проекти – тъй като получат 80% защита без ограничения. В момента те трябва да балансират риска в Джереми портфейла, тъй като при загуби над тавана защитата с портфейлни гаранции няма стойност.

Финансови инструменти, одобрени от Европейския съвет ГРАФИК НА ОДОБРЯВАНЕТО И ПРИЛАГАНЕТО ИМ:

Финансови инструменти за споделяне на риска, одобрени от Европейския съвет:

- 1.Гаранция на портфейли от нови заеми за МСП;
- 2.Инструмент за секюритизация на портфейли от нови, така и съществуващи заеми на МСП;

Допустимите активи: МСП заеми, лизинг и гаранции

ГРАФИК НА ОДОБРЯВАНЕТО И ПРИЛАГАНЕТО НА ВИЗИРАНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ:

- Инициативата за новия вид финансиране на МСП следва да започне да функционира през 2014 г. по следния график:
- Октомври 2013 - Тестване на пазара. Окончателно приемане от ЕК на графика
- Декември 2013 -Решение за участие на държавите – членки. Извършване на предварителна оценка (Тя включва и отчитането на пазарните пропуски)
- Първо и второ тримесечие на 2014 г. - Преговори за сключване на споразумение за финансиране с участващите държави – членки на ЕС
- Третото тримесечие на 2014 г.: Преговори с националните банки на страните-членки на ЕС. Осъществяване на първоначалните транзакции са след това.

Механизъм за гарантиране на МСП

№ 1

- Осигуряване на портфейлни гаранции. Те са без наличие на таван и на практика представляват частично облекчение на капитала на банките, които изграждат нови портфейли от заеми, гаранции за заеми и лизинг за МСП
- Допускат се два типа гаранции: преки и насрещни
- Описание на гаранциите:
 - 1.Инициатора постепенно изгражда портфейл от заеми за МСП
 - 2.ЕИФ издава портфейлни гаранции без таван и разпределя (хеджира) риска с различни рискови вземания:
 - ESIF: при първа загуба
 - ESIF и европейските фондове (COSME / Хоризонт 2020): при втора загуба на траншове, свързани с гаранциите
 - ЕИФ собствени средства: при т.нар. горен или мецанин транш
 - ЕИБ, респ. национални или регионални банки за развитие. Частни инвеститори
 - 3.Финансовият инструмент може да покрие до 80% от всеки заем, включен в портфейла
- 4.МСП (инициаторът) следва да покрие поне 20% от всеки заем, включен в гаранционния портфейл. Инициаторът ще трябва да докаже ползата на инструмента за МСП под формата на приемане на по-високи рискови клиенти, намаляване на изискванията за обезпечение и/или намалено ценообразуване

Механизъм за гарантиране на МСП

№ 2

- Основната цел е подобряване на достъпа на МСП до финансиране. Това ще стане чрез преодоляване на предизвикателствата, пред които са изправени банките, които възпрепятстват техния достъп до кредити с по-благоприятни лихвени равнища. Чрез механизма за гарантиране на МСП ще се постигнат и следните цели:
- 1. Покриват се 80% от загубите от неизплатени заеми (без таван на ниво портфейл). Насочва се също и кредитния риск към липсата на обезпечение на ниво МСП
- 2. Осигуряват се и капиталови облекчения за банките. Това се дължи и на участието на ЕИФ (0% рисково тегло на гарантираната част на всеки кредит по CRD IV) и допринася за насочване на недостига на капитал на ниво банки
- Подобряване на достъпа до финансиране за малките и средни предприятия се материализира чрез постигане на атрактивна цена на гаранцията. Това се постига и поради нулевото ценообразуване при регистриране на първа загуба, покривана от ESIF, а също и на атрактивните цени за участие при регистриране на евентуална втора загуба. Тогава тя се покрива от ESIF, а така също са налице конкурентни цени, постигани благодарение на участието на ЕИФ, който е от групата на ЕИБ

Механизъм за гарантиране на МСП

№ 3

- Чрез предоставените гаранции МСП, които банките ги класифицират като високорискови, получават достъп до сравнително евтини кредити, предоставени при намалени изисквания за обезпечение. Съще е налице подобряване на условията по кредитите, като лихвени равнища, но са налице и много строги условия за разходването на средствата от ЕС от Хоризонт 2020
- Наличие на по-гъвкави критерии за допустимост: няма да се прилагат географски ограничения; ще се предоставят и кредити за оборотен капитал, който също може да се финансира; ще бъдат разрешени кредитни линии
- Налице са и следните ограничения :
- 1. Не се осигурява допълнителна ликвидност на банките. За сметка на това кредитните гаранции може да се комбинират с ново финансиране от ЕИБ и т.н
- 2. Кредитните гаранции по този ред се отнасят само за новите заеми за МСП
- 3. Осигурява се постепенно капиталово облекчение за банките, тъй като портфейлите им от нови кредити за МСП са в процес на изграждане

НЯКОИ ПОЯСНЕНИЯ НА УПОТРЕБЯВАНИТЕ ТЕРМИНИ:

- ESIF е събирателен термин за структурните фондове за 2014-2020. European Structural and Investment Funds (ESIF) включва European Social Fund (ESF) и European Regional Development Fund (ERDF)
- Originator е финансовия посредник, който създава кредита – той поема поне 20% от риска от загуба, до 80% се поема от структурните фондове (както и в момента по Джереми)
- От ESIF фондовете за България в новия период може да се алокира бюджет за SME Инициативата (както по Джереми). Решението е на всяка страна. В добавка, към националния ресурс от структурните фондове, този път се добавя директно финансиране от EU бюджета (не от ESIF) по COSME и Horizon 2020, както и собствен ресурс на EIF и ЕИБ. Именно този допълнителен ресурс се счита за съфинансиране на ESIF средствата, поради което България няма да има ангажимент за 15% съ-финансиране на структурните фондове насочени към SME Initiative.

Участието на ЕИБ и ЕИФ допринася за:

- Професионална експертиза в структурирането , изпълнението, прилагането и мониторинга на гаранциите , секюритизацията на програмите за насърчаване на МСП на равнище ЕС
- Извършване на анализ и мониторинг на прехвърлянето на финансови ползи (например чрез намаляване на разходите за финансиране и / или намаляване на обезпечението);
- Привеждане на интересите на банката с тези на бенефициента, с оглед на ефективното прилагане на новите финансови инструменти;
- Намесата на групата на ЕИБ осигурява рисково претеглени гаранции на практика с нулев риск за финансовите институции поради:
- а)Липса на допълнителни разходи за сметка на националния бюджет;
б)Няма увеличение на експозицията на посредниците на суверенния риск
в)Частните инвеститори могат да инвестират в специфични финансови инструменти. По този начин се предлагат нови дългосрочни източници за финансиране на МСП, които имат за тях особено важно значение.

Перспективи пред държавите – членки на ЕС

№ 1

- Инициативата за финансиране на МСП от COSME / Horizon 2020 не изисква съфинансиране от държавите членки с национални средства и по този начин се спестяват средства от националния бюджет за други цели
- Изграждането на съществуващата правна рамка (COSME / Horizon 2020), позволява бързо изпълнение, както и значително въздействие за МСП
- Отстраняват се някои от най-важните фактори, възпрепятстващи кредитния растеж чрез осигуряване на защита от загуба на заемни средства, както и постигането на капиталови облекчения и относително добра ликвидност
- Предлагат се атрактивни цени за финансовите институции, а също и съответни обезщетения (отстъпки) за бенефициетите - МСП
- Налагат се строги условия за отпускане на нови заеми за МСП, както и на "такси" за поети задължения в случай на неспазване на постигането на целевите обеми и по този начин се осигурява ангажимента на инициаторите
- Позволява се преустановяване на Споразумението за финансиране, в случай на липса на пазарен интерес, както и възможност отново да се използва бюджета ESIF за други проекти, свързани с МСП

Перспективи пред държавите – членки на ЕС

№ 2

- Позволява се допълване с други национални ресурси. Принос към инициативата с таван от 7% на разпределение на държавата-членка от ESIF
- Интервенциите по инициатива на МСП ще бъдат признати за държавни помощи, съвместими въз основа на предварителната оценка на ЕК за:
 - а) намалена административна тежест;
 - б) капацитета на МСП да получи други форми на държавна помощ, остава незасегната;
- в) осигуряване на гъвкавост, както и способност да се отговори, както на потребностите на МСП, така и на финансовите посредници;
- г) осигуряване на критерии за допустимост и на индивидуални решения за специфичните нужди на всеки пазар, респективно всеки регион
- Сделките съответно са:
 - а) избрани, след провеждането на прозрачни конкурсни процедури
 - б) структурирани са индивидуално, с цел да се максимизира добавената стойност на МСП, както и увеличаване на скоростта на изпълнението на съответната сделка

СЪВЕТЪТ ПО ИНОВАЦИИ КЪМ БТПП И ЕЕН ПРИ БТПП ЩЕ СЕ ВКЛЮЧАТ АКТИВНО В КОНСУЛТИРАНЕТО НА МСП, КОИТО ЩЕ КАНДИДАТСТВАТ ПО ХОРИЗОНТ 2020

Чрез ЕЕН се предлага 7-дневен пакет за подпомагане на БЕНЕФИЦИЕНТИ МСП , като за целта са предвидени 5 млн.€ за 2014, 2015 и 2016 г.

Предвидено е 4000 МСП да получат пакети за услуги и 5-дневни целеви консултации относно финасовите инструменти, които са специфични.

За Република България чрез ЕЕН ще бъдат консултирани съответно:

За 2014 г. – 23 МСП, а следващите шест години 2015-2020 г. – по 46 МСП или общо 299 МСП

С помощта на Съвета по иновации и енергийна ефективност при БТПП, ЕЕН ще се осъществи подбор на МСП, които желаят да се включат в Хоризонт 2020.

За тази цел тези МСП ще се насочват към ключовите мениджъри или т.нар. КАМ (кай акаунт мениджъри), определени за България

Предстои определянето и на т.нар. Специфик мениджъри, които ще консултират МСП по отделните отрасли на индустрията

АКТУАЛНИ КОНКУРСИ

КЪМ 04.04. 2014 Г. ПО ХОРИЗОНТ 2020:АКТУАЛНИ КОНКУРСИ

КЪМ 04.04. 2014 Г. ПО ХОРИЗОНТ 2020:

- На 11 декември 2013 г. бяха обявени първите конкурси по новата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020” (2014-2020). Те са за ICT сектора:
- 1.Конкурс H2020-ICT-2014-1, отворен на 11.12.2013, с крайна дата за подаване на предложения за проекти – 23.04.2014 и бюджет 658,500,000 евро. Информацията за конкурса може да се намери на адрес:
<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/calls/h2020-ict-2014-1.html>
- 2.Конкурс H2020-ICT-2014-2, отворен на 11.12.2013, с крайна дата за подаване на предложения за проекти – 25.11.2014 и бюджет 125,000,000 евро. Информацията за конкурса може да се намери на:
<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/calls/h2020-ict-2014-2.html>
- За допълнителна информация: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/information-and-networking-days-h2020-work-programme-2014-2015-connecting-europe-facility> и [:http://cordis.europa.eu/fp7/ict/creativity/call1-infoday_en.html](http://cordis.europa.eu/fp7/ict/creativity/call1-infoday_en.html)
- По късно през 2014 г. ще бъдат обявени конкурси за останалите два приоритета, в т.ч. За индустрията и в частност за МСП

Благодаря Ви за вниманието!

ЗА КОНТАКТИ:

**СЪВЕТ ПО ИНОВАЦИИ И ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ ПРИ БТПП
БТПП, УЛ.“ИСКЪР” № 9; ТЕХНИЧЕСКИ СЕКРЕТЕТАР: МИРОСЛАВА МАРКОВА**

E-mail: m.markova@bccibg.com ; тел. 02 8117 494

СЪПРЕДСЕДАТЕЛ: ЙОСИФ АВРАМОВ

E-mail: josif.avramov@mail.bg ; тел.02 983 45 62 и 0887 44 52 52

**www.inovacii.eu Сайт на Съвета иновации и
енергийна ефективност при БТПП**